

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ 1^ο - ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Παλαιολιθική και Νεολιθική εποχή

Τέχνη

- ◆ Τέχνη: τίκτω, γεννώ
 - ◆ Πλάτωνας: «μίμησις της φύσεως»
 - ◆ Αριστοτέλης: ικανότητα παραγωγής πραγμάτων σύμφωνα με κανόνες
- είδη τέχνης: «μιμητικά» (οπτικά φαινόμενα)
«μη μιμητικά» (ποίηση)

Μεσαίωνας - Αναγέννηση

◆ Μεσαίωνας (5ος – 15ος αι. μ.Χ)

«ευγενείς, ελευθέριες» τέχνες

«βάνουσες, χειρωνακτικές-δουλικές» τέχνες

◆ Αναγέννηση (15ος – 16ος αι. μ.Χ)

Η ζωγραφική και η γλυπτική

συγκαταλέγονται στις ελευθέριες τέχνες

Ο καλλιτέχνης αποθεώνεται

Διαφωτισμός

(17ος – 18ος αι. μ.Χ)

- ◆ Αυτονόμηση της τέχνης
- ◆ Δημιουργείται ο όρος «καλές τέχνες»
 - ποίηση
 - μουσική
 - ζωγραφική
 - γλυπτική
 - αρχιτεκτονική
 - χορός

Βιομηχανική–Μεταβιομηχανική εποχή

(18ος – 21ος αι. μ.Χ)

- ◆ Εφαρμοσμένες τέχνες
 - (σύμπραξη τέχνης και βιομηχανίας)
- ◆ Ο κινηματογράφος αποτελεί την έβδομη τέχνη

Ιστορία της Τέχνης

- ◆ **Ιστορία** > ίστωρ, μάρτυρας, εκείνος που βλέπει, που γνωρίζει
- ◆ Στην ιστορία της τέχνης μαρτυρίες είναι τα έργα τέχνης
- ◆ Η ιστορία της αποτελεί πιστοποίηση της εξέλιξης του ανθρώπινου πολιτισμού
- ◆ Τον 20^ο αι. η τέχνη συνδέεται με άλλους τομείς του πνεύματος (φιλοσοφία, λογοτεχνία, ιστορία, ψυχολογία)

Παλαιολιθική εποχή

(30.000-10.000 π.Χ) εποχή τροφосуλλεκτών

Σημαντικότερα δημιουργήματα ανάμεσα στο 20.000 και 10.000 π.Χ είναι οι **βραχογραφίες** (ζωγραφική σε σπήλαια, κυρίως της Ευρώπης)

Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι τα σπήλαια:

- ▶ Λασκό (νοτιοδυτική Γαλλία)
- ▶ Αλταμίρα (Ισπανία)

Σπήλαιο Λασκό

Το **σπήλαιο Λασκό** είναι ένα από τα πιο σημαντικά σπήλαια με τοιχογραφίες παλαιολιθικής εποχής.

Τα τοιχώματά του είναι καλυμμένα με 2000 έγχρωμες εικόνες και χαρακτηριστικά, **ζώων, ανθρώπων**, αλλά και **αφηρημένων σχημάτων**.

Από το 1979 έχει χαρακτηριστεί ως Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς από την UNESCO.

Το σπήλαιο ανακαλύφθηκε τυχαία στις 12 Σεπτεμβρίου 1940.

Οι **εγχάρακτες** πάνω στην πέτρα **παραστάσεις** των προϊστορικών προγόνων μας έδειξαν ότι το ανθρώπινο είδος δεν ήταν προορισμένο να ζει κυνηγώντας μόνο την τροφή του, αλλά ένωθε και την ανάγκη να εκφράσει τον κόσμο του με τα μαγικά εργαλεία της **Τέχνης**.

Σπήλαιο Λασκό: Ο Μεγαλόκερως

Τοιχογραφία στο σπήλαιο Λασκό

Σπήλαιο Αλταμίρα

- ◆ Από την πρώτη επαφή των ειδικών με τις τοιχογραφίες έγινε σαφές ότι οι δημιουργοί τους ήταν εξαιρετικοί καλλιτέχνες.
- ◆ Χρησιμοποιούσαν συνήθως τρεις χρωματικές αποχρώσεις (ώχρα, κόκκινο και μαύρο) και υλικά όπως το κάρβουνο και ο αιματίτης για να αναπαραστήσουν ζώα (βουβάλια, ελάφια, άλογα), ανθρώπινες φιγούρες και αποτυπώματα ανθρώπινων χεριών.
- ◆ Από το 1985 περιλαμβάνεται στα μνημεία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO.

Σπήλαιο της Αλταμίρα

Σπήλαιο της Αλταμίρα

Σπήλαιο της Αλταμίρα

Σπήλαιο της Αλταμίρα

Παλαιολιθικές Αφροδίτες

Venus of Hohle Fels
(γνωστή ως Venus of Schelklingen)
Γερμανία

ελεφαντόδοντο
από χαυλιόδοντα μαμούθ
35.000 - 40.000 π.Χ.

Παλαιολιθική εποχή

Παλαιολιθική εποχή

Αφροδίτη Ντόλνι Βεστόνιτσε
(Dolní Věstonice)
Σιβηρία, Ρωσία

11,5 εκ. ύψος
31.000-27.000 π.Χ.

Αφροδίτη του Βίλεντορφ

Παλαιολιθική εποχή

περίπου 30.000-25.000 π.Χ., ασβεστόλιθος, ύψος 11,5 εκ.
Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, Βιέννη

Παλαιολιθική εποχή

Αφροδίτη του Μπρασσομπουί (Venus de Brassemprouy) Γαλλία
3.65 εκ. ύψος 2.2 εκ. βάθος 1.9 εκ. πλάτος,
Ελεφαντόδοντο 25.000 π.Χ

Παλαιολιθική εποχή

Αφροδίτη του Kostenki
Ρωσία

οστέινο

περίπου 23.000-21.000 π.Χ.

Παλαιολιθική εποχή

Η Αφροδίτη Moraviany
Σλοβακία

από ελεφαντόδοντο μαμούθ

6,7 εκ. ύψος
22.800 π.Χ

Αφροδίτη του Λοσέλ
(Venus of Laussel) Γαλλία

Ασβεστόλιθος βαμμένος με
κόκκινη ώχρα

17,5 εκ. ύψος

Παλαιολιθική εποχή

*Αφροδίτη του Λοσέλ (15.000-10.000 π.Χ. περίπου),
χαμηλό ανάγλυφο σκαλισμένο σε πέτρα, Γαλλία, Μουσείο Μπορντό.*

Νεολιθική εποχή

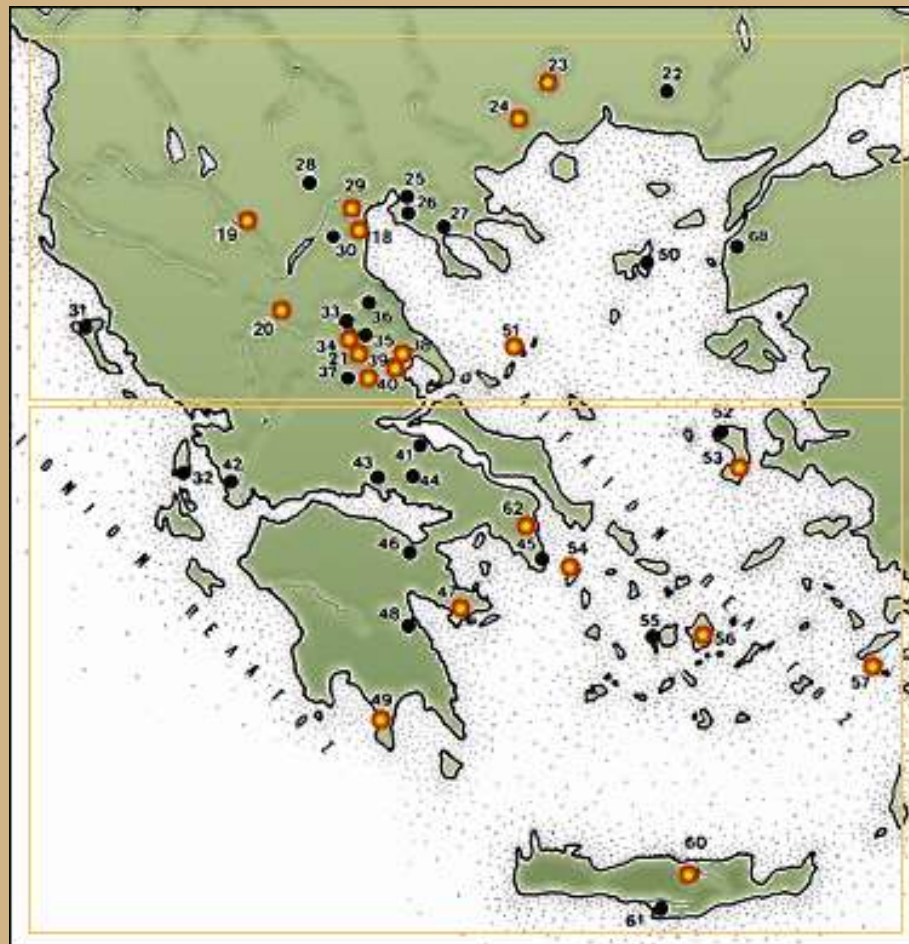
(10.000 – 5.000 π.Χ) τροφοπαραγωγοί - γεωργοί

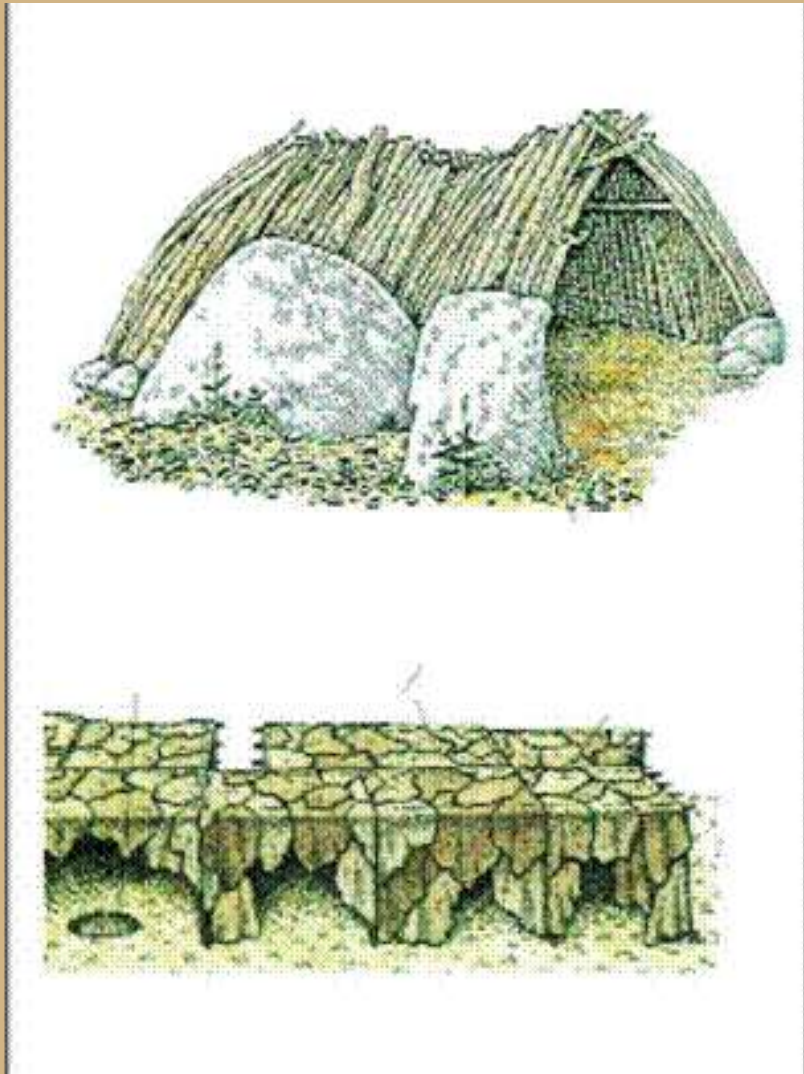
- ◆ Μόνιμη εγκατάσταση
- ◆ Θολωτές πέτρινες κατασκευές
- ◆ Καλύβες με ξύλινα δοκάρια και κλαδιά δέντρων

Χαρακτηριστικοί νεολιθικοί οικισμοί στη Ελλάδα:

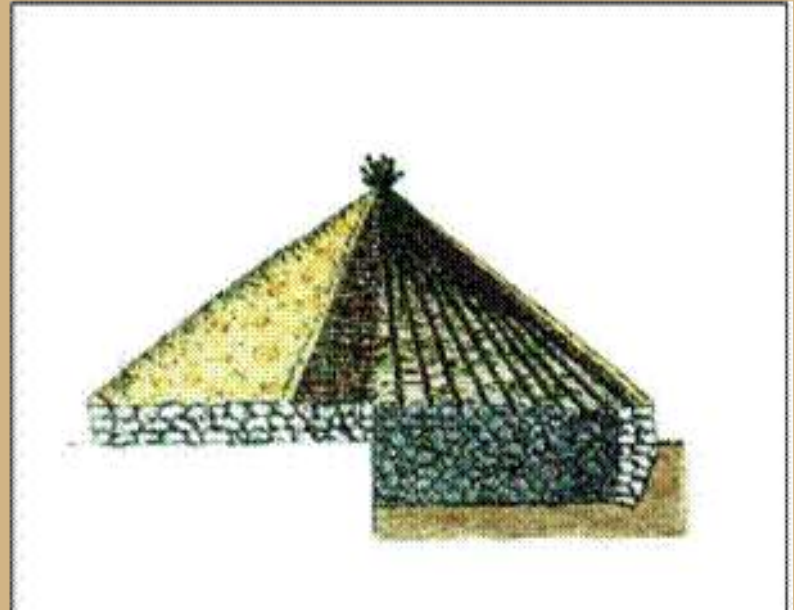
- ▶ Σέσκλο (Θεσσαλία)
- ▶ Διμήνι (Θεσσαλία)

Νεολιθικοί οικισμοί στην Ελλάδα

6

Καλύβες από κλαδιά

Οικισμός Σέσκλου

Στο λόφο Καστράκι, κοντά στο σημερινό χωριό Σέσκλο, αναπτύχθηκε ένας από τους σπουδαιότερους νεολιθικούς οικισμούς της Ελλάδας και της Ευρώπης, που έδωσε το όνομά του σε μία ολόκληρη φάση της νεολιθικής εποχής στη Θεσσαλία. Κατοικήθηκε από την αρχή της νεολιθικής εποχής (7η χιλιετία π.Χ.) μέχρι και τη Μέση Εποχή του Χαλκού, αλλά γνώρισε τη μεγαλύτερη ακμή του στην 5η χιλιετία π.Χ., κατά τη Μέση Νεολιθική περίοδο.

Οικισμός Σέσκλου

Οικισμός Σέσκλου

Οικισμός Σέσκλου

Διμήνι

Το Διμήνι αποτελεί έναν από τους πιο γνωστούς νεολιθικούς οικισμούς στην Ελλάδα και είναι η χρονολογική συνέχεια του προϊστορικού οικισμού του Σέσκλου. Βρίσκεται πάνω σε έναν λόφο ύψους 16 μέτρων, 5 χιλιόμετρα από τον Βόλο.

Κατά την αρχαιότητα ο οικισμός βρισκονταν πάρα πολύ κοντά στην θάλασσα.

Σήμερα, μπορούμε να δούμε πάνω στον λόφο πως ήταν οργανωμένος ο νεολιθικός οικισμός, καθώς σώζεται σε πολύ μεγάλη έκταση.

Διμήνι

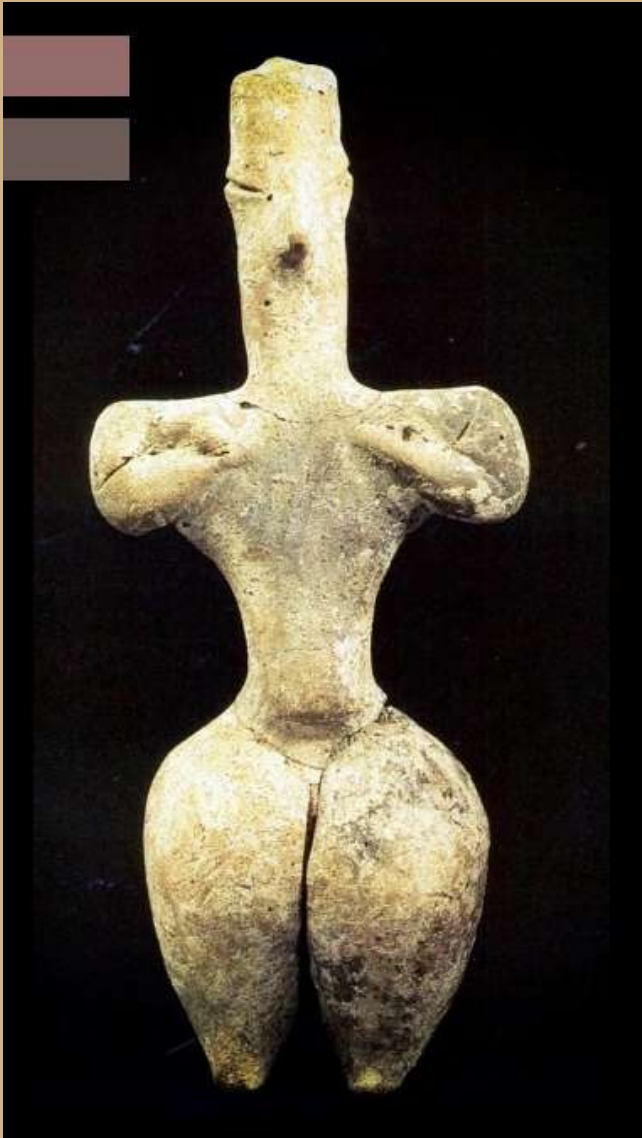

Διμήνι

Διμήνι

Νεολιθικές Αφροδίτες

Νεολιθική εποχή

Πήλινο ειδώλιο από το χώρο
του οικισμού της
Νέας Νικομήδειας.

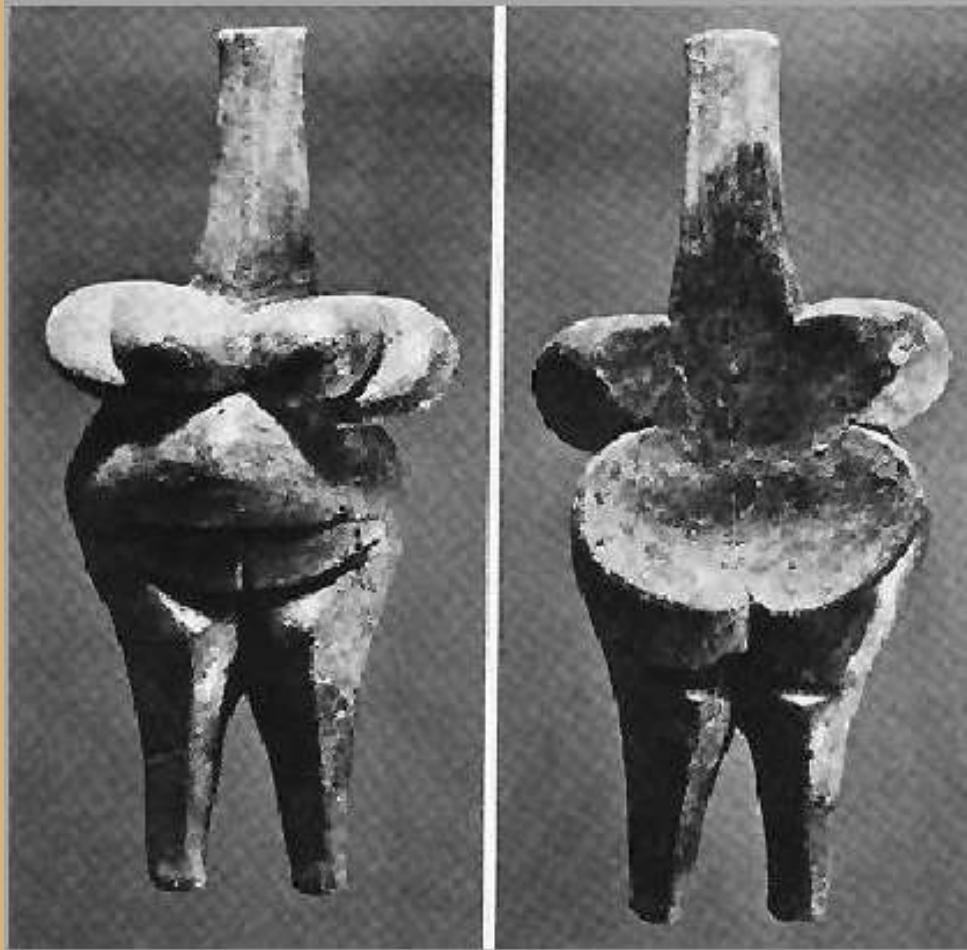
Νεολιθική εποχή

Γυναικείο ειδώλιο
από τη Σαμάρρα
6.000 π.Χ

Νεολιθική εποχή

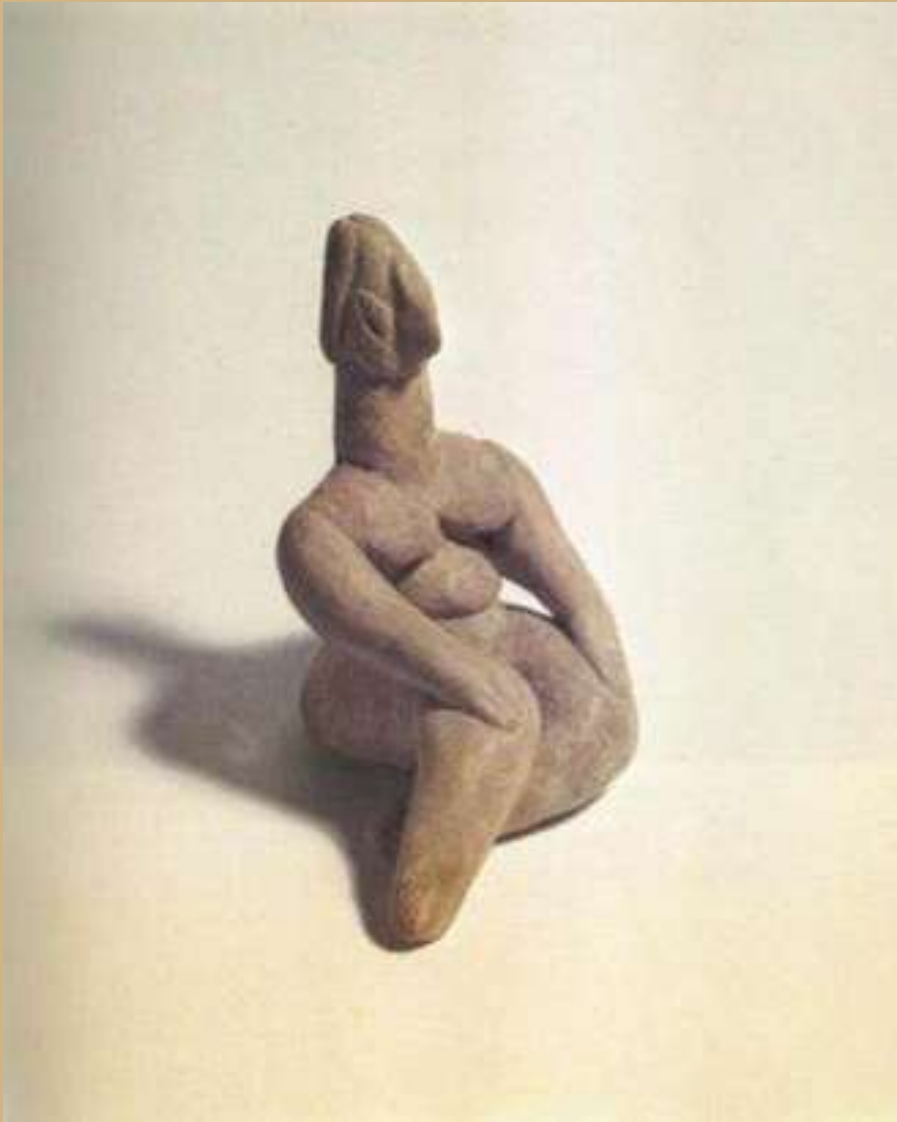
Catal Huyuk
Τουρκία
6.000 π.Χ

Αφροδίτη Cernavoda 5.000 π.Χ

Νεολιθική εποχή

Νεολιθική εποχή

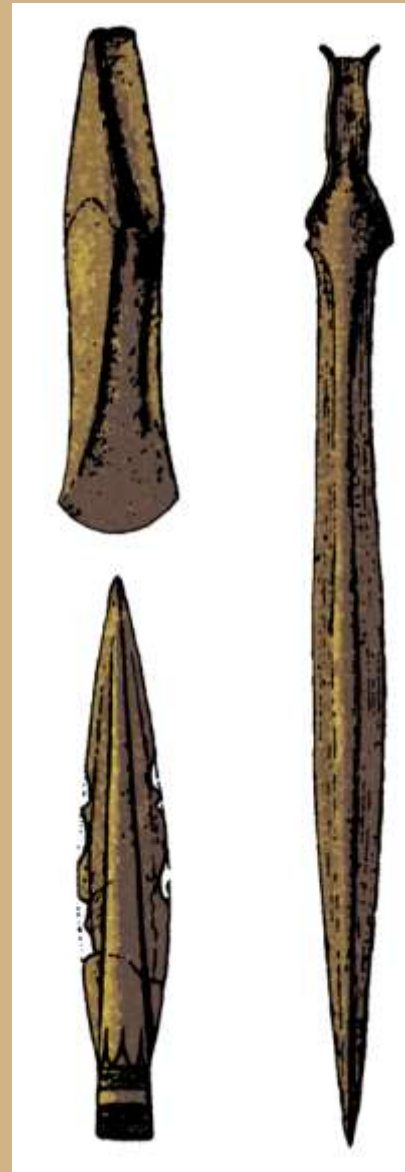
Πήλινο ειδώλιο καθιστής
γυναίκας (5300-
4300π.Χ. περίπου),
ύψος 7 εκ., Βόλος
Αρχαιολογικό Μουσείο

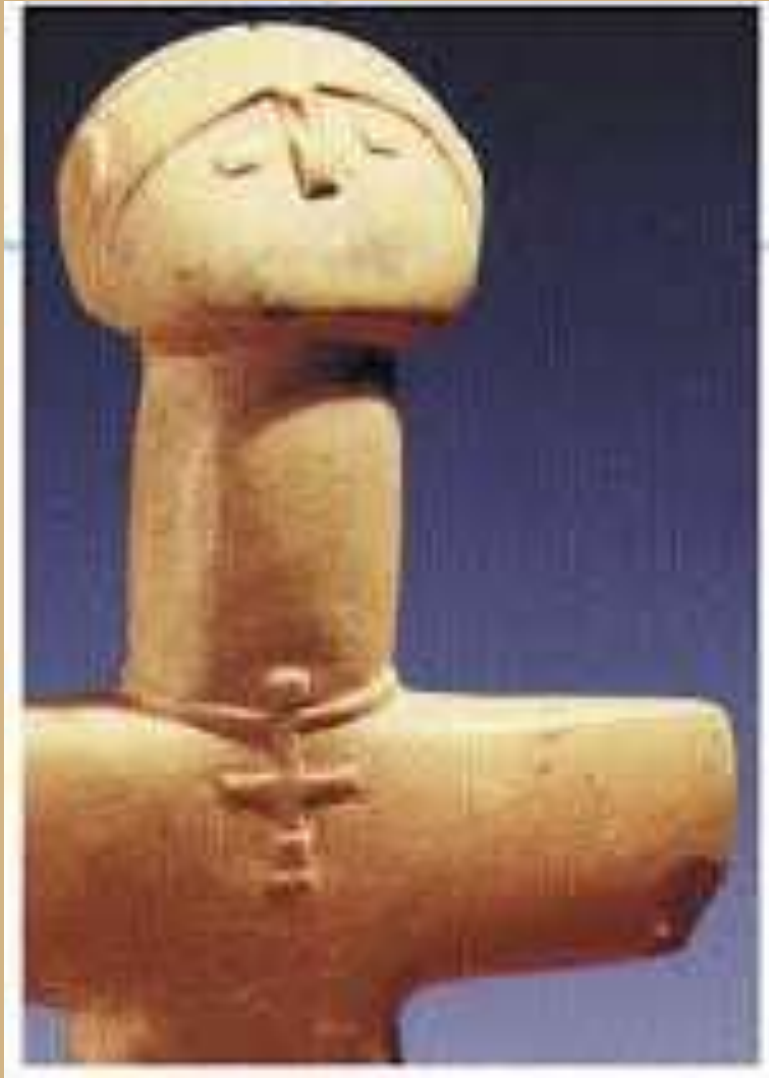
Πρώτη Εποχή Χαλκού

(5.000 – 3.000 π.Χ)

◆ Χυτά όπλα

◆ Λατρευτικά αντικείμενα (ειδώλια)

*Ειδώλιο από στεατίτη
(3000-2500 π.Χ.),
περιοχή της Πάφου,
Λευκωσία, Κυπριακό
Μουσείο.*

Αφροδίτη Μέργκαρ (Meirgarh)

3000 π.Χ.

Γαλλία

ΣΤΟΟΥΝΧΕΝΤΖ (Stonehenge)

(2000 π.Χ. περίπου), Αγγλία, πεδιάδα του Σόλσμπερ
μεγαλιθική αρχιτεκτονική

Το Στόουνχεντζ και ο περιβάλλον χώρος του προστέθηκαν στον κατάλογο της UNESCO για την Παγκόσμια Πολιτισμική Κληρονομιά το 1986.

Το **Στόουνχεντζ** είναι νεολιθικό μεγαλιθικό μνημείο του οποίου η διαμόρφωση συνεχίστηκε ως την Εποχή του Χαλκού. Πρόκειται για έναν κύκλο μεγαλίθων, που κατασκευάστηκε σύμφωνα με τις πλέον αποδεκτές αρχαιολογικές εκτιμήσεις ανάμεσα στο 2500 π.Χ. και το 2000 π.Χ. Το αρχαιότερο κυκλικό ανάχωμα και η περιφερειακή τάφος, που ανήκουν σε πρωιμότερη φάση του μνημείου, χρονολογήθηκαν περί το 3.100 π.Χ.

Το όνομα Στόουνχεντζ (Stonehenge) προέρχεται από τις αρχαίες αγγλικές λέξεις *Stanhen gist*, που σημαίνουν 'κρεμαστοί λίθοι' και έδωσαν το όνομά τους σε μια ολόκληρη κατηγορία μνημείων γνωστών ως *henge(s)*, δηλαδή κυκλικές ή οβάλ σχήματος περιοχές με διακριτά χαρακτηριστικά τους το κυκλικό ανάχωμα και την τάφρο που το περιβάλλει.